

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education

T. Y. B. A. Semester System-2025-26

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T.Y. B. A. Semester System-2025-26
Home Assignment for Internal Assessment
T.Y. B. A. Semester - V

Home Assignment for Internal Assessment
Semester Pattern 2025-26

GENERAL INSTRUCTION:

1. **Handwritten assignments** are compulsory (for ODL mode students). Typed or printed assignments are generally **not accepted**,
2. Do not copy the points, matter from the text while writing home Assignment mention your own point/Opinions whenever necessary.
3. Your answer should include how you would apply the knowledge in real life situations.
4. Home assignment is useful for self-analysis of your preparation of the final examination and Progress.

सूचना :

१. हस्तलिखित गृहपाठ अनिवार्य आहे. टाईप केलेले किंवा छापील गृहपाठ स्वीकारले जाणार नाहीत.
२. गृहपाठ लिहिताना पाठ्यपुस्तकातील मुद्दे जसेच्या तसे कॉपी करू नयेत. आवश्यकतेनुसार स्वतःचे विचार व मते मांडावीत.
३. तुमच्या उत्तरामध्ये संबंधित ज्ञान प्रत्यक्ष जीवनात कसे वापरता येईल, याचा समावेश असावा.
४. गृहपाठ अंतिम परीक्षेच्या तयारीसाठी व प्रगतीचे स्वयंमूल्यांकन करण्यासाठी उपयुक्त ठरतो.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC-2-P: GEOGRAPHY OF TOURISM – I

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain the different stages of tourism.
 - 2) Analyze the role of geography in tourism.
 - 3) Describe the impact of climate change on tourism.
 - 4) Enumerate the goals of safe and ethical tourism.
 - 5) Discuss the classification of tourism based on purpose with suitable examples.
 - 6) Discuss the Pillars of Agro-tourism.
 - 7) Describe the role of road transportation in tourism development.
 - 8) Explain the contribution of communication in tourism development.

CC-2-P: पर्यटन भूगोल – I

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) पर्यटनाचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
 - २) पर्यटनामधील भूगोलाची भूमिका विशद करा.
 - ३) हवामान बदलाचा पर्यटनावर होणारा परिणाम – चर्चा करा.
 - ४) सुरक्षित व नैतिक पर्यटनाची उद्दिष्टे नमूद करा.
 - ५) उद्देशाच्या आधारे पर्यटनाचे प्रकार सांगून, सोदाहरण चर्चा करा.
 - ६) कृषी-पर्यटनाचे आधारभूत घटक कोणते आहेत?
 - ७) पर्यटनाच्या विकासामध्ये रस्ते वाहतुकीची भूमिका विशद करा.
 - ८) पर्यटनविकासामध्ये दळणवळण (संप्रेषण) व्यवस्थेचे योगदान स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DES3-K: FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF SOCIAL RESEARCH

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Discuss the scope and importance of social research.
 - 2) Examine the ethical issues seen in qualitative research.
 - 3) Describe the principles underlying a good research.
 - 4) Discuss in detail the type of various research engines.
 - 5) Examine the importance of hypothesis.
 - 6) Differentiate between primary data and secondary data.
 - 7) Examine the merits and limitations of judgment sampling.
 - 8) Analyze the concept of systematic sampling, along with its merits and demerits.

DES3-K: सामाजिक संशोधनाची मूलभूत तत्त्वे

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) सामाजिक संशोधनाची व्याप्ती व महत्त्व सांगा.
 - २) गुणात्मक संशोधनात आढळणाऱ्या नैतिक समस्यांचे विश्लेषण करा.
 - ३) दर्जेदार संशोधनाची मूलभूत तत्त्वे स्पष्ट करा.
 - ४) संशोधन साधनांच्या प्रकारांची सविस्तर चर्चा करा.
 - ५) परिकल्पनेचे महत्त्व विशद करा.
 - ६) प्राथमिक माहिती व दुय्यम माहिती यांतील फरक उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
 - ७) निर्णयात्मक नमुना पद्धतीचे गुणधर्म व मर्यादा सांगा.
 - ८) पद्धतशीर नमुना पद्धतीची संकल्पना स्पष्ट करून, तिचे गुणधर्म व दोष लिहा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC3-K: Crime and Society

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)

- 1) Analyze the biogenic or physiological theory of criminal behavior.
- 2) Describe Durkheim's view of punishment.
- 3) Elaborate the Marxist perspective of crime focusing on William Chambliss' view.
- 4) What constitutes domestic violence? What are its implications?
- 5) Describe the various types of white-collar crime in India.
- 6) Explain the causes of juvenile delinquency.
- 7) Describe the consequences of environmental crimes.
- 8) Discuss the most important counter terrorism measures.

SEC3-K: गुन्हेगारी आणि समाज

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)

- १) गुन्हेगारी वर्तनाच्या जैविक/शारीरिक सिद्धान्ताचे विश्लेषण करा.
- २) 'शिक्षा' याविषयी डर्कहाइम यांचे मत स्पष्ट करा.
- ३) विल्यम चॅम्ब्लिस यांची भूमिका आणि गुन्हेगारीविषयीचा मार्क्सवादी दृष्टिकोन -सविस्तर चर्चा करा.
- ४) घरगुती हिंसाचार म्हणजे काय? त्याचे परिणाम स्पष्ट करा.
- ५) भारतातील पांढरपेशा गुन्हांचे प्रकार कोणते आहेत?
- ६) किशोरवयीन गुन्हेगारीची कारणे विशद करा.
- ७) पर्यावरणीय गुन्हांचे परिणाम स्पष्ट करा.
- ८) दहशतवादविरोधी महत्वाच्या उपाययोजनांची चर्चा करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-K: ACADEMIC WRITING AND RESEARCH PROJECTS

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Discuss the steps involved in the selection of a topic for academic writing.
 - 2) Explain the subjects and areas of social science research.
 - 3) Explain in detail the questionnaire design process.
 - 4) Examine the classification of data.
 - 5) Discuss the problems related to the classification of data.

SEC4-K: शैक्षणिक लेखन आणि संशोधन प्रकल्प

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) शैक्षणिक लेखनासाठी विषयनिवडीतील विविध टप्प्यांची चर्चा करा.
 - २) सामाजिक विज्ञान संशोधनातील विषय व क्षेत्रे स्पष्ट करा.
 - ३) प्रश्नावली तयार करण्याची प्रक्रिया सविस्तर सांगा.
 - ४) माहितीच्या वर्गीकरणाचे प्रकार कोणते आहेत?
 - ५) माहितीच्या वर्गीकरणाशी संबंधित समस्यांची चर्चा करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-K: CONTEMPORARY INDIAN SOCIETY

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Examine the utility or the pros and cons of the ongoing process of globalization for developing countries.
 - 2) Describe Gandhi's ideal of a stateless democracy.
 - 3) Critically examine Ambedkar's views on religion, especially his view on Buddhism.
 - 4) Analyze the use of production possibilities curve in the economic process.
 - 5) Analyze the impact of globalization on Indian industry.
 - 6) Describe the major objectives of privatization in India.
 - 7) Elaborate on the principal features of new agricultural strategy.
 - 8) Describe the criteria for selecting any district for IADP.

DSE4-K: समकालीन भारतीय समाज

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) विकसनशील देशांतील जागतिकीकरण प्रक्रियेची उपयुक्तता आणि फायदे-तोटे यांचे विवेचन करा.
 - २) राज्यविरहित लोकशाहीविषयी गांधीजींच्या आदर्श संकल्पना उलगडून सांगा.
 - ३) आंबेडकरांचा धर्मविचार, विशेषतः बौद्ध धर्माविषयीचे मत चिकित्सकपणे तपासा.
 - ४) आर्थिक प्रक्रियेमध्ये उत्पादन शक्यता वक्राच्या (Production Possibilities Curve) उपयोगाचे सोदाहरण विश्लेषण करा.
 - ५) जागतिकीकरणाचे भारतीय उद्योगावर कोणते परिणाम दिसून येतात, ते लिहा.
 - ६) भारतातील खासगीकरणाची प्रमुख उद्दिष्टे विशद करा.
 - ७) नव्या कृषी धोरणाची वैशिष्ट्ये सांगा.
 - ८) एकात्मिक क्षेत्र विकास कार्यक्रमा (IADP) साठी 'जिल्ह्याची निवड' करण्यासंदर्भातील निकषव्यवस्था स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-A: INTRODUCTION TO LITERARY CRITICISM

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
 - 1) Write a note highlighting the defense of Shakespeare by Samuel Johnson in 'Preface to Shakespeare'.**
 - 2) Discuss the way in which Preface to Lyrical Ballads changed the course of English poetry.**
 - 3) Explain the qualities of a good critic.**
 - 4) Critically examine Aristotle's concept of catharsis.**
 - 5) Aristotle's theory of plot is no longer relevant. Do you agree? Give reasons for your answer.**
 - 6) Give a detailed critical summary of Longinus' 'On the Sublime'.**
 - 7) What do you think is literary criticism? Is it a branch of study which has its significance?**
 - 8) Write a detailed note discussing the constituents of literature.**

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-A: MASTERING LIFE SKILLS

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Examine the nature of life skills.
 - 2) Assess the benefits of life skills for individual and society.
 - 3) Describe the common errors in decision-making.
 - 4) What are interpersonal needs?
 - 5) Why is interpersonal trust important?

SEC4-A: जीवनकौशल्य प्रभुत्व

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) जीवनकौशल्यांचे स्वरूप सविस्तर उलगडून सांगा.
 - २) व्यक्ती व समाज विकासात जीवनकौशल्यांचे महत्त्व सोदाहरण विशद करा.
 - ३) निर्णय-निर्मितीतील सामान्य चुका स्पष्ट करा.
 - ४) 'आंतरवैयक्तिक गरजा' म्हणजे काय?
 - ५) 'आंतरवैयक्तिक विश्वास' का महत्त्वाचा आहे?

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC3-A: ENHANCING EMPLOYABILITY SKILLS

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Describe the kinds of translation.
 - 2) Enumerate the main features of mass communication.
 - 3) Explain the steps involved in the process of writing application letters.
 - 4) Analyze the essentials of a good cover letter.
 - 5) Describe the concept of soft skills in an organization.
 - 6) Explain the importance of effective communication in an organizational context.
 - 7) Discuss in detail the various steps involved in the process of sales strategy.
 - 8) Discuss the factors that help in preparing for a good conversation with the clients.

SEC3-A: रोजगारक्षमतेच्या कौशल्यांचा विकास

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) भाषांतराचे प्रकार कोणते आहेत?
 - २) जनसंवादाच्या मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - ३) अर्जलेखन प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.
 - ४) सुयोग्य कव्हर लेटरसाठी आवश्यक घटकांचे विश्लेषण करा.
 - ५) संस्थेमधील सॉफ्ट स्किल्सची संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ६) संस्थात्मक संदर्भात प्रभावी संवादाचे महत्त्व विशद करा.
 - ७) विक्री धोरणाच्या प्रक्रियेतील टप्प्यांची सविस्तर चर्चा करा.
 - ८) ग्राहकांशी सुसंवाद साधण्यासाठी उपयुक्त घटकांचे सोदाहरण विवेचन करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-A: COMPULSORY ENGLISH

- **Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)**
 - 1) Discuss Saki's writing style focusing on The Phantom Luncheon.**
 - 2) Analyze the thematic aspects in the poem Strange Meeting,**
 - 3) Discuss the theme of warfare in Wilfred Owen's works**
 - 4) Discuss the different types of sentences.**
 - 5) Discuss the main elements of note making.**
 - 6) Discuss the importance of reference sources.**
 - 7) Discuss the role of body language in a job interview.**
 - 8) Discuss the essentials of an effective telephone conversation.**

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

G.E.: GENERIC ELECTIVE

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Analyze the significance of digital literacy in the present scenario.
 - 2) Do you think digital literacy has greatly enhanced the professional life?
Give reasons for your answer.
 - 3) What are the ways of identifying a social problem?
 - 4) Examine the interrelationship between civic action and innovation.
 - 5) Analyze different social problems in detail.

G.E.: सामान्य ऐच्छिक (Generic Elective)

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) डिजिटल साक्षरतेचे महत्त्व विशद करा.
 - २) डिजिटल साक्षरतेमुळे व्यावसायिक जीवन समृद्ध झाले आहे, असे तुम्हाला वाटते का? –
कारणे सांगा.
 - ३) सामाजिक समस्या ओळखण्याच्या विविध पद्धती कोणत्या आहेत?
 - ४) नागरी कृती (Civic Action) आणि नवोपक्रम यांमधील परस्परसंबंधाचे विश्लेषण करा.
 - ५) सामाजिक समस्यांचे सविस्तर विवेचन करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-G: INTERNATIONAL ECONOMICS

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Analyze the scope of international economics.
 - 2) Discuss inter-regional and international trade.
 - 3) Analyze the Leontief's paradox and its criticism. Also, discuss how Leontief defended his theory against the criticism.
 - 4) Explain the Heckscher-Ohlin theory and its assumptions.
 - 5) Explain the relevance and implications of Income Terms of Trade.
 - 6) Discuss the significance and drawbacks of the import substitution policy.
 - 7) Discuss the components of balance of payments.
 - 8) Analyze the causes and consequences of balance of payments.

DSE3-G: आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्र

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.
 - २) आंतर-प्रादेशिक व आंतरराष्ट्रीय व्यापार याविषयी सोदाहरण विवेचन करा.
 - ३) लिओन्टीफचा विरोधाभास (Leontief's Paradox) व त्यावरील टीका – सविस्तर चर्चा करा.
 - ४) हेक्शर-ओह्लिन सिद्धांत व त्याची गृहीतके स्पष्ट करा.
 - ५) उत्पन्न व्यापार अटींची (Income Terms of Trade) सुसंगतता व परिणाम स्पष्ट करा.
 - ६) आयात-प्रतिस्थापन धोरणाचे महत्त्व व मर्यादा (दोष) यांची चर्चा करा.
 - ७) देयतासंतुलनाचे घटक स्पष्ट करा.
 - ८) देयतासंतुलनाची कारणे व परिणाम यांचे विश्लेषण करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-G: PUBLIC FINANCE

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain the additional characteristics of public goods.
 - 2) Analyze the limitations of principle of social maximum advantage.
 - 3) Explain the various theories of tax shifting.
 - 4) Analyze the factors which influence the shifting of an incidence.
 - 5) Discuss the various factors that contributed to the extension of Wagner's law.
 - 6) Critically evaluate Wiseman-Peacock's hypothesis.
 - 7) Discuss the reasons that government may resort to borrowings.
 - 8) Analyze the role of debt in economic growth of a country.

DSE4-G: सार्वजनिक वित्त

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) सार्वजनिक वस्तूंची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - २) सामाजिक कमाल लाभाच्या तत्वाच्या मर्यादा सांगा.
 - ३) कर हस्तांतरणाच्या विविध सिद्धांतांचे स्पष्टीकरण द्या.
 - ४) करभाराच्या हस्तांतरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे विश्लेषण करा.
 - ५) वॅगनरच्या नियमाच्या विस्तारास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांची चर्चा करा.
 - ६) विसेमन-पीकॉक परिकल्पनेचे चिकित्सक मूल्यमापन करा.
 - ७) शासन कर्ज घेण्यास का प्रवृत्त होते, याच्या कारणांची चर्चा करा.
 - ८) देशाच्या आर्थिक वाढीमध्ये कर्जाची भूमिका विशद करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-G: BUSINESS MANAGEMENT

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Explain the characteristics of management.
 - 2) Discuss the process of management.
 - 3) Write a short note on the nature of planning.
 - 4) Briefly mention the significant aspects of Management by Objectives.
 - 5) What are the differences between external objectives and internal objectives?

SEC4-G: व्यवसाय व्यवस्थापन

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - २) व्यवस्थापन प्रक्रियेची सोदाहरण चर्चा करा.
 - ३) नियोजनाच्या स्वरूपावर टिपण लिहा.
 - ४) उद्दिष्टांमार्फत व्यवस्थापन (Management by Objectives) याविषयीचे पैलू नमूद करा.
 - ५) बाह्य उद्दिष्टे व अंतर्गत उद्दिष्टे यांतील फरक स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-G: INDIAN ECONOMIC DEVELOPMENT

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) What is GNP? Mention the demerits of GNP and per capita measurement.
 - 2) What are the various sources of economic growth and development?
Discuss.
 - 3) Discuss the various criteria used to measure underdevelopment.
 - 4) What are the characteristics of less developed countries? Discuss in detail.
 - 5) How do political factors affect development? Explain.
 - 6) What is the role played by external bottlenecks in the process of development? Explain.
 - 7) What is the strategy adopted for human capital formation?
 - 8) What are the various determinants of human capital?

CC2-G: भारतीय आर्थिक विकास

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) GNP म्हणजे काय? GNP व प्रतिव्यक्ती उत्पन्न मोजमापाच्या मर्यादा (दोष) नमूद करा.
 - २) आर्थिक वाढ व विकासाचे विविध स्रोत कोणते आहेत?
 - ३) अविकसिततेचे मोजमाप करण्याच्या बहुविध निकषांची चर्चा करा.
 - ४) अल्पविकसित देशांची वैशिष्ट्ये कोणती आहेत, याविषयी सविस्तर लिहा.
 - ५) 'राजकीय घटक' विकासावर कसा परिणाम करतात, हे सोदाहरण सांगा.
 - ६) विकासप्रक्रियेमध्ये बाह्य अडथळ्यांची भूमिका विशद करा.
 - ७) मानवी भांडवलनिर्मितीसाठी अवलंबलेली रणनीती उलगडून सांगा.
 - ८) मानवी भांडवलाचे विविध निर्धारक कोणते आहेत?

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-M: TEACHING LEARNING PROCESS

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) What does the internationalization of education mean?
 - 2) Discuss the impact of internationalization on research.
 - 3) What is action research? Discuss its nature, characteristics and educational importance as given in this unit.
 - 4) Analyze the steps involved in conducting action research.
 - 5) Give a description of the different categories of learning.
 - 6) What do you understand by the process of learning? When does learning begin?
 - 7) Describe the two complimentary processes that are involved in learning.
 - 8) Analyze the meaning and importance of trial-and-error method.

CC2-M: अध्यापन-अधिगम प्रक्रिया

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) शिक्षणाचे आंतरराष्ट्रीयीकरण म्हणजे काय?
 - २) आंतरराष्ट्रीयीकरणाचा संशोधनावर होणारा परिणाम - चर्चा करा.
 - ३) कृती संशोधन म्हणजे काय? हे सांगून त्याचे स्वरूप, वैशिष्ट्ये व शैक्षणिक महत्त्व स्पष्ट करा.
 - ४) कृती संशोधन राबविताना समाविष्ट असलेल्या टप्प्यांचे विश्लेषण करा.
 - ५) अधिगमाच्या विविध श्रेणी कोणत्या आहेत?
 - ६) अधिगम प्रक्रिया म्हणजे काय? अधिगम कधी सुरू होतो?
 - ७) अधिगमातील दोन परस्परपूरक प्रक्रियांचे विवेचन करा.
 - ८) प्रयत्न-चूक (Trial and Error) पद्धतीचा अर्थ व महत्त्व स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-J: ADMINISTRATIVE THINKERS

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain how Kautilya's labor theory of value was beneficial to the state.
 - 2) Describe the various criteria suggested by Kautilya for prescribing wages for state employees.
 - 3) On what basis has the scientific management movement been criticized? Discuss.
 - 4) Describe the methods of scientific management.
 - 5) Examine Wilson's views on public administration.
 - 6) Explain Wilson's views regarding the dichotomy of politics and administration.
 - 7) Discuss legitimacy and describe its various types.
 - 8) Discuss the criticisms of the Weberian model of bureaucracy.

DSE4-J: प्रशासकीय विचारवंत

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) कौटिल्याचा श्रममूल्य सिद्धांत राज्यासाठी कसा उपयुक्त ठरला, हे स्पष्ट करा.
 - २) राज्य कर्मचाऱ्यांच्या वेतननिर्धारणासाठी कौटिल्यांनी सुचवलेले निकष सांगा.
 - ३) वैज्ञानिक व्यवस्थापन चळवळीवर कोणत्या आधारावर टीका करण्यात आली - चर्चा करा.
 - ४) वैज्ञानिक व्यवस्थापनाच्या पद्धतींचे सविस्तर विवेचन करा.
 - ५) सार्वजनिक प्रशासनाविषयीच्या विल्सन यांच्या मतांचे विश्लेषण करा.
 - ६) राजकारण व प्रशासन यांतील वैधतेबाबत विल्सन यांची मते स्पष्ट करा.
 - ७) वैधता (Legitimacy) म्हणजे काय? वैधतेचे प्रकार कोणते आहेत?
 - ८) नोकरशाहीच्या वेबेरियन मॉडेलवरील टीकांची चर्चा करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-J: FINANCIAL ADMINISTRATION

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Discuss the functions of the Finance Ministry.
 - 2) Examine the significance of financial administration.
 - 3) Explain in detail how the Finance Bill comes into force in the Parliament.
 - 4) Elaborate on the role of the executive in the budget process.
 - 5) Explain the salient features of the Union Budget in India.
 - 6) Discuss some of the more popular types and forms of budget in practice.
 - 7) Describe the powers of Parliament in respect of the enactment of the budget.
 - 8) What do the provisions relating to the re-appropriation of funds discuss? Explain

DSE3-J: वित्तीय प्रशासन

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)

- १) वित्त मंत्रालयाची कार्ये कोणती आहेत?
- २) वित्तीय प्रशासनाचे महत्त्व सांगा.
- ३) संसदेत वित्त विधेयक कसे अमलात येते, हे सविस्तर स्पष्ट करा.
- ४) अर्थसंकल्प प्रक्रियेतील कार्यकारी मंडळाची भूमिका विशद करा.
- ५) भारतातील केंद्रीय अर्थसंकल्पाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ६) व्यवहारात आढळणाऱ्या अर्थसंकल्पाच्या लोकप्रिय प्रकारांची व स्वरूपाची चर्चा करा.
- ७) अर्थसंकल्पाच्या मंजूरीसंदर्भात संसदेचे अधिकार कोणते आहेत?
- ८) निधीच्या पुनर्विनियोगाशी संबंधित तरतुदींचे विवेचन करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-J: PUBLIC ADMINISTRATION

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain the evolution of public administration.
 - 2) Prepare a comprehensive note on the scope of public administration.
 - 3) 'Public policy and public management are partners, convergent in outcome yet with different focus.' Elucidate the statement.
 - 4) Examine the criticism raised against New Public Management (NPM).
 - 5) Explain the theory X and theory Y as developed by Douglas McGregor.
 - 6) Examine the application of the systems approach in organizational analysis.
 - 7) Explain the major models of governance.
 - 8) Analyze the significance of E-governance.

CC2-J: लोकप्रशासन

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) सार्वजनिक प्रशासनाची वाटचाल स्पष्ट करा.
 - २) सार्वजनिक प्रशासनाच्या व्याप्तीवर सर्वसमावेशक टिपण तयार करा.
 - ३) “सार्वजनिक धोरण आणि सार्वजनिक व्यवस्थापन हे परस्परपूरक असून, निष्कर्षाच्या दृष्टीने एकत्र येतात; मात्र त्यांचा भर वेगवेगळा असतो.” या विधानाचे स्पष्टीकरण द्या.
 - ४) नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापन (New Public Management – NPM) याविरोधातील टीकांचे विवेचन करा.
 - ५) डग्लस मॅकग्रेगर यांनी मांडलेले 'सिद्धांत X' आणि 'सिद्धांत Y' स्पष्ट करा.
 - ६) संघटनात्मक विश्लेषणामध्ये प्रणाली (Systems) दृष्टिकोनाच्या उपयोगाचे महत्त्व सांगा.
 - ७) शासनाचे प्रमुख मॉडेल्स स्पष्ट करा.
 - ८) ई-शासनाचे (E-Governance) महत्त्व विशद करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-J: SAMYUKTA MAHARASHTRA MOVEMENT

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Discuss regionalism in the Indian National Movement.
 - 2) Describe the regionalism aspirations in the Kashmir movement.
 - 3) Describe the position and control of three prominent Marathi speaking regions during the British rule.
 - 4) Explain the genesis of the Samyukta Maharashtra Movement.
 - 5) Examine the factors responsible for regional consciousness in Maharashtra.

SEC4-J: संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) भारतीय राष्ट्रीय चळवळीतील प्रादेशिकतावादाची चर्चा करा.
 - २) काश्मीर चळवळीतील प्रादेशिक आकांक्षा स्पष्ट करा.
 - ३) ब्रिटिश राजवटीतील तीन प्रमुख मराठी भाषिक प्रदेशांची स्थिती व त्यावरील नियंत्रण स्पष्ट करा.
 - ४) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची उत्पत्ती (उद्गम) स्पष्ट करा.
 - ५) महाराष्ट्रातील प्रादेशिक जाणीव निर्माण होण्यास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचे विश्लेषण करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-H: INTERNATIONAL RELATIONS

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Discuss the role of state actors in international relations.
 - 2) Analyze Machiavelli's advice to the prince or ruler.
 - 3) Explain the six principles of realism as put forward by Morgenthau.
 - 4) Examine the criticisms against Kaplan's models.
 - 5) Briefly mention the basic tenets of the Truman Doctrine.
 - 6) How was the peace process achieved in West Asia?
 - 7) Explain the peacekeeping functions of the UN.
 - 8) Examine the functions of the IMF.

DSE4-H: आंतरराष्ट्रीय संबंध

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)

- १) आंतरराष्ट्रीय संबंधांमध्ये राज्य-घटकांची भूमिका सांगा.
- २) मॅकियाव्हेलीने राजाला (शासकाला) दिलेल्या सल्ल्याचे विश्लेषण करा.
- ३) मॉर्गेन्थाऊ यांनी मांडलेली वास्तववादाची सहा तत्वे स्पष्ट करा.
- ४) कॅपलनच्या मॉडेलसविरुद्ध मांडलेल्या टीकांचे परीक्षण करा.
- ५) ट्रुमन तत्त्वज्ञानाची (Truman Doctrine) मूलभूत तत्वे थोडक्यात नमूद करा.
- ६) पश्चिम आशियामध्ये शांतता प्रक्रिया कशी साध्य करण्यात आली, ते स्पष्ट करा.
- ७) संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या (UN) शांतिरक्षण (Peacekeeping) कार्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ८) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या (IMF) कार्याचे स्वरूप लिहा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-H: SAMYUKTA MAHARASHTRA MOVEMENT

- Write Any 3 Questions from the following. (03*05=15)
 - 1) Describe the regionalism aspirations in the Kashmir movement.
 - 2) Examine Indian National Congress' dealings with regionalism after independence.
 - 3) Describe the position and control of three prominent Marathi speaking regions during the British rule.
 - 4) Explain the genesis of the Samyukta Maharashtra Movement.
 - 5) Examine the factors responsible for regional consciousness in Maharashtra.

SEC4-H: संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवा. (०३×०५ = १५)
 - १) काश्मीर चळवळीतील प्रादेशिक आकांक्षा स्पष्ट करा.
 - २) स्वातंत्र्यानंतर भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस प्रादेशिकतावादाला कसे सामोरे गेले, हे स्पष्ट करा.
 - ३) ब्रिटिश राजवटीत तीन प्रमुख मराठी भाषिक प्रदेश याविषयी सविस्तर विवेचन करा.
 - ४) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची उत्पत्ती (उद्गम) स्पष्ट करा.
 - ५) महाराष्ट्रात प्रादेशिक जाणीव निर्माण होण्यास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचे विश्लेषण करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-H: LOCAL SELF GOVERNMENT IN MAHARASHTRA

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain the concept of 'local self-government' in ancient India.
 - 2) Examine the laws British government introduce that to established local self-government in the Mumbai region.
 - 3) Analyze the importance of the Vasant Rao Naik Committee.
 - 4) Examine the important recommendations made by Bongirwar Committee.
 - 5) Discuss the role of the Sarpanch in Gram Panchayat.
 - 6) Explain the way meetings of Gram Sabha are organized?
 - 7) Elaborate the power and functions of the Block Development Officer.
 - 8) Discuss the functions of subject committees of the Zilla Parishad.

DSE4-H: महाराष्ट्रातील स्थानिक स्वराज्य संस्था

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) प्राचीन भारतातील 'स्थानिक स्वराज्य' ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 - २) मुंबई प्रदेशात स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापन करण्यासाठी ब्रिटिश सरकारने लागू केलेल्या कायद्यांचे विवेचन करा.
 - ३) वसंतराव नाईक समितीचे महत्त्व अधोरेखित करा.
 - ४) बोंगीरवार समितीच्या महत्त्वाच्या शिफारशी कोणत्या आहेत?
 - ५) ग्रामपंचायतीतील सरपंचाची भूमिका, याविषयी चर्चा करा.
 - ६) ग्रामसभेच्या बैठका कशा प्रकारे आयोजित केल्या जातात, ते स्पष्ट करा.
 - ७) तालुका विकास अधिकाऱ्याचे (Block Development Officer) अधिकार व कार्ये सविस्तर लिहा.
 - ८) जिल्हा परिषदेच्या विषय समित्यांची कार्ये कोणती आहेत?

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education

T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-H: PUBLIC ADMINISTRATION

- Write Any 6 Questions from the following. (06*05=30)
 - 1) Explain the evolution of public administration.
 - 2) Prepare a comprehensive note on the scope of public administration.
 - 3) 'Public policy and public management are partners, convergent in outcome yet with different focus. Elucidate the statement.
 - 4) Examine the criticism raised against New Public Management (NPM).
 - 5) Explain the theory X and theory Y as developed by Douglas McGregor.
 - 6) Examine the application of the systems approach in organizational analysis.
 - 7) Discuss the various E-governance initiatives taken by the Government of India.
 - 8) Describe the different models of PPP.

DSE3-H: लोकप्रशासन

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न सोडवा. (०६×०५ = ३०)
 - १) सार्वजनिक प्रशासनाची वाटचाल स्पष्ट करा.
 - २) सार्वजनिक प्रशासनाच्या व्याप्तीवर सर्वसमावेशक टिपण तयार करा.
 - ३) “सार्वजनिक धोरण आणि सार्वजनिक व्यवस्थापन हे परस्परपूरक असून, निष्कर्षाच्या दृष्टीने एकत्र येतात; मात्र त्यांचा भर वेगवेगळा असतो.” या विधानाचे स्पष्टीकरण द्या.
 - ४) नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापन (New Public Management – NPM) याविरोधातील टीकांचे विवेचन करा.
 - ५) डग्लस मॅकग्रेगर यांनी मांडलेली सिद्धांत X आणि सिद्धांत Y स्पष्ट करा.
 - ६) संघटनात्मक विश्लेषणामध्ये प्रणाली (Systems) दृष्टिकोनाच्या उपयोगाचे महत्त्व सांगा.
 - ७) भारत सरकारने राबविलेल्या विविध ई-शासन (E-Governance) उपक्रमांची चर्चा करा.
 - ८) सार्वजनिक-खासगी भागीदारी (PPP) चे विविध मॉडेल्स स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-B: भाषिक कौशल्ये आणि आधुनिक मराठी साहित्यप्रकार

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)
 - १) अग्रलेखाचे स्वरूप कसे असते ते सविस्तर लिहा
 - २) सदरलेखन म्हणजे काय ते सांगून त्याच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 - ३) वृत्तलेखाचे स्वरूप सांगून त्याच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 - ४) प्रवासवर्णनाचे स्वरूप विशद करा.
 - ५) प्रवासवर्णनामागील प्रेरणा कोणत्या असतात?
 - ६) 'तीन मुलांचे चार दिवस' आदिवासी संस्कृतिचे वेगळेपण स्पष्ट करा.
 - ७) 'तीन मुलांचे चार दिवस' या प्रवासवर्णनातून येणाऱ्या पात्रांचा परिचय करून द्या.
 - ८) तीन मुलांचे चार दिवस' या प्रवासवर्णनाचे वेगळेपण तुमच्या शब्दांत लिहा

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-B: कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये

- खालीलपैकी कोणतेही ३ प्रश्न लिहा. (०३*०५=१५)
 - १) भाषणांचे स्वरूप स्पष्ट करून प्रकार स्पष्ट करा.
 - २) चर्चासत्राचे स्वरूप स्पष्ट करून प्रकार स्पष्ट करा.
 - ३) गटचर्चा म्हणजे काय हे सांगून त्यांचे प्रकार सांगा.
 - ४) कार्यक्रमातील विविध घटक विस्ताराने नमूद करा.
 - ५) सूत्रसंचालन कला आहे असे तुम्हास का वाटते ते लिहा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-B: मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल इतिहास (प्रारंभ ते इ. स. १६००)

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)

- १) वाङ्मयेतिहास लेखनाचे स्वरूप व संकल्पना स्पष्ट करा.
- २) वाङ्मयेतिहासाच्या कालखंडाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ३) वाङ्मयनिर्मितीमागील सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय प्रेरणा उदाहरणासह लिहा.
- ४) वाङ्मयनिर्मितीमागील असणाऱ्या प्रेरणा व प्रवृत्तीचा कालिक संदर्भ स्पष्ट करा.
- ५) महानुभाव पंथातील पद्य ग्रंथ कोणते ?
- ६) संत ज्ञानेश्वरांच्या ग्रंथ रचनेचा परिचय करून द्या ?
- ७) संत जनाबाईंचा जीवन परिचय करून द्या?
- ८) संत नामदेव यांचा जीवन परिचय व गंथ परिचय लिहा?

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-B: वर्णनात्मक भाषाविज्ञान

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)

- १) भाषा ही संकल्पना विशद करून तिचे स्वरूप विशेष स्पष्ट करा.
- २) भाषा म्हणजे काय? भाषेच्या कार्याचा आढावा घ्या.
- ३) भाषेच्या अभ्यासाच्या पद्धती सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- ४) स्वनविज्ञान ही संकल्पना स्पष्ट करून स्वन विज्ञानाचे स्वरूप विशद करा.
- ५) स्वनांची निर्मितिप्रक्रिया सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- ६) स्वनांच्या वर्गीकरणाची तत्वे स्पष्ट करा.
- ७) स्वर, स्वनिम आणि स्वनांतर या संकल्पना स्पष्ट करून त्यांच्यातील परस्परसंबंध विशद करा.
- ८) स्वनिमनिश्चितीची तत्वे सांगून विनियोग ही संकल्पना सविस्तरपणे विशद करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

SEC4-C: पाठ्यचर्या – पटकथा लेखन

- निम्नलिखित में से कोई ३ प्रश्न लिखिए। (०३*०५=१५)
- १) पटकथा के तीनों अंगों की विस्तार से व्याख्या कीजिए।
- २) दृश्य-श्रव्य माध्यम में पटकथा का महत्व समझाइए।
- ३) वृत्तचित्र की पटकथा के मुख्य पक्षों पर प्रकाश डालिए।
- ४) शार्टफिल्म की पटकथा लेखन का विश्लेषण कीजिए।
- ५) पटकथा के प्रारूप की विवेचना कीजिए।

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-C: हिंदी साहित्य का इतिहास

- निम्नलिखित में से कोई ६ प्रश्न लिखिए। (०६*०५=३०)
- १) काल-विभाजन की प्रक्रिया पर विस्तार से प्रकाश डालिए।
- २) आदिकाल की पृष्ठभूमि को विस्तार से विवेचित कीजिए।
- ३) भक्ति आंदोलन के महत्व पर प्रकाश डालिए।
- ४) संत काव्यधारा के सर्वश्रेष्ठ कवि कबीरदास का सामान्य परिचय दीजिए।
- ५) प्रतिभा संपन्न कवि एवं महान भक्त तुलसीदास का सामान्य परिचय दीजिए।
- ६) रीतिबद्ध काव्यधारा के कवि केशवदास का सामान्य परिचय दीजिए।
- ७) रीतिसिद्ध काव्यधारा के उल्लेखनीय कवि बिहारी का परिचय दीजिए।
- ८) रीतिमुक्त काव्यधारा के कवि घनानंद का परिचय दीजिए।

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

CC2-C: कथेतर विधाएं

- निम्नलिखित में से कोई ६ प्रश्न लिखिए। (०६*०५=३०)
- १) 'प्रेमचंद : एक स्मरण के आधार पर प्रेमचंद के व्यक्तित्व की विशेषताएं बताइए।
- २) 'हम हशमत' किसे कहा गया है? उनके व्यक्तित्व की विशेषताएं बताइए।
- ३) 'त्यागमूर्ति निराला' के व्यक्तित्व की विशेषताएं स्पष्ट कीजिए।
- ४) विनय मोहन शर्मा का साहित्यिक परिचय दीजिए।
- ५) 'डबली बाबू' रेखाचित्र का स्वरूपगत अध्ययन प्रतिपादित कीजिए।
- ६) 'अमृत के स्रोत' रेखाचित्र के प्रतिपाद्य विषय पर प्रकाश डालिए।
- ७) सभा में किन तत्वों का अधिक महत्व होता है?
- ८) वार्ता के कार्यक्रम कैसे तैयार किए जाते हैं।

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-D: लघुसिद्धान्तकौमुदी, वैदिक वाङ्मयाचा इतिहास

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)

१) सवर्णसंज्ञा सविस्तर स्पष्ट करा.

२) उदात्त, अनुदात्त आणि स्वरित संज्ञांची सूत्रे उद्धृत करून ती सूत्रे स्पष्ट करा.

३) प्रत्याहार सूत्रांविषयी एक टीप लिहा.

४) पुढील सूत्रे स्पष्ट करा.

i) स्थानेऽन्तरतमः

ii) अलोऽन्त्यस्य

iii) तपरस्तत्कालस्य

iv) अवङ् स्फोटायनस्य

५) प्रगृह्यसंज्ञा व त्याआधारे आलेली या प्रकरणातील सूत्रे विशद करून सांगा.

६) सुद्ध्युपास्यः या संधीची पूर्ण प्रक्रिया सूत्रासह स्पष्ट करा.

७) कर्मकारक सर्व सूत्रांसह आणि उदाहरणांसह सविस्तर स्पष्ट करा.

८) आभ्यंतर प्रयत्नांचे प्रकार स्पष्ट करा

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE4-D: अन्नंभट्टविचरित तर्कसंग्रह

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)
 - १) तर्कसंग्रह या ग्रंथाचे मंगलाचरण स्पष्ट करा.
 - २) अनुबंधचतुष्टय म्हणजे काय? तर्कसंग्रहाचे अनुबंधचतुष्टय सविस्तर स्पष्ट करा.
 - ३) उद्देशग्रंथ म्हणजे काय? तर्कसंग्रहाच्या उद्देशग्रंथा विषयी सविस्तर लिहा.
 - ४) सामान्य म्हणजे काय? सविस्तर स्पष्ट करा.
 - ५) अभाव या पदार्थावर सविस्तर टीप लिहा.
 - ६) लक्षणाच्या तीन दोषांवर सोदाहरण टीप लिहा.
 - ७) वायू हे द्रव्य स्पष्ट करा.
 - ८) नऊ द्रव्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.

Savitribai Phule Pune University
Centre for Distance & Online Education
T. Y. B. A. Semester System-2025-26

DSE3-D: भासविरचितं – प्रतिमानाटकम्

- खालीलपैकी कोणतेही ६ प्रश्न लिहा. (०६*०५=३०)

- १) संस्कृत नाट्यशास्त्रानुसार नांदीची वैशिष्ट्ये सांगून प्रतिमा नाटकाच्या नांदीविषयी सविस्तर टीप लिहा.
- २) भासाच्या नाटकातील स्थापना ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- ३) प्रतिमा नाटकाच्या प्रथम अंकाचे रसग्रहण करा.
- ४) प्रतिमा नाटकाच्या पहिल्या अंकाचा सारांश लिहा.
- ५) प्रतिमा नाटकाच्या दुसऱ्या अंकाचे रसग्रहण करा.
- ६) प्रतिमा नाटकाच्या दुसऱ्या अंकाचा सारांश लिहा.
- ७) अंकाच्या सुरुवातीला आलेल्या प्रवेशकाविषयी टीप लिहा.
- ८) प्रतिमा नाटकाच्या चौथ्या अंकाचा चिकित्सक सारांश लिहा.
